

Ψήφισμα Γ.Σ. ΤΕΦΑΑ πανεπιστημίου Θεσσαλίας για την Αθλητική Βία και το Φίλαθλο Πνεύμα

Η δολοφονία του 19χρονου φοιτητή Άλκη Καμπανού που συγκλόνισε την Ελλάδα ανέδειξε ότι το πρόβλημα της οπαδικής βίας είναι σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο που επηρεάζει καταστροφικά μεγάλο ποσοστό εφήβων αλλά και την μετέπειτα ζωή τους ως ενήλικες. Με βάση δείγμα από 5991 μαθητές απ' όλη την Ελλάδα, γνωρίζουμε ότι σε επεισόδια βίας ως οπαδός ομάδας συμμετέχει μεγάλο ποσοστό αγοριών ήδη από τα τέλη Δημοτικού (11.7%, 11-12 ετών), που αυξάνει στο Γυμνάσιο (17.3%, 13-14 ετών) και περισσότερο στο Λύκειο (29.2% 16-17 ετών). Οι έφηβοι που συμμετέχουν σε επεισόδια βίας έχουν πενταπλάσιες πιθανότητες να είναι καπνιστές και τριπλάσιες πιθανότητες να κάνουν χρήση ναρκωτικών ουσιών. Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώθηκαν από μεταγενέστερες μελέτες που δείχνουν την ισχυρή θετική σχέση μεταξύ οπαδικής βίας, καπνίσματος, αλκοόλ, ναρκωτικών ουσιών και την αρνητική σχέση όλων αυτών των επικίνδυνων συμπεριφορών με τις σχολικές επιδόσεις και με την υγιεινή διατροφή. Επίσης γνωρίζουμε, χωρίς να έχουμε ακριβή στοιχεία, ότι ένα μεγάλο ποσοστό νέων που δέχθηκε βία αντιμετωπίζει σοβαρά ψυχολογικά τραύματα που χρίζουν μακρόχρονης θεραπείας, ενώ μέρος αυτών των βίαιων νέων συνεχίζουν να είναι βίαιοι και αργότερα στη ζωή τους.

Η οπαδική βία συνδέεται με τη νεανική παραβατικότητα και εγκληματικότητα που δημιουργούνται από ευρύτερα κοινωνικο-οικονομικά φαινόμενα. Ωστόσο η οπαδική βία επηρεάζεται άμεσα και από την κουλτούρα στο χώρο του αθλητισμού. Για παράδειγμα, ενώ οι θετικές στάσεις των νέων ως προς τον αθλητισμό σχετίζονται αρνητικά με τις στάσεις τους ως προς την οπαδική βία, και παρόλο που γενικότερα οι Έλληνες αθλητές έχουν καλύτερες πιθανότητες να τρώνε υγιεινά και να μην καπνίζουν, από την άλλη μεριά, οι Έλληνες αθλητές έχουν 1,5 φορές περισσότερες πιθανότητες να συμμετέχουν σε επεισόδια οπαδικής βίας.

Αυτού του είδους τα ευρήματα αναδεικνύουν τον σύνθετο ρόλο του αθλητισμού και ιδιαίτερα το ρόλο του κοινωνικο-ψυχικού περιβάλλοντος όπου αθλούνται οι νέοι, αλλά και της κουλτούρας στους συνδέσμους οπαδών ομάδων. Από τις έρευνες γνωρίζουμε με βεβαιότητα ότι η μεγάλη έμφαση στον ανταγωνισμό και στην εχθρότητα κατά των αντιπάλων, που κυρίως καλλιεργείται από γονείς, αθλητικούς παράγοντες και οπαδούς, προάγει την επιθετικότητα και των αθλητών. Αντίθετα, σε ομάδες όπου καλλιεργείται πνεύμα συνεργασίας και θετικών σχέσεων με τις ανταγωνίστριες ομάδες, δεν εμφανίζονται αυτά τα φαινόμενα, ενώ αντιθέτως βελτιώνεται η ψυχική υγεία και οι κοινωνικές δεξιότητες των νέων αθλητών.

Επειδή ο αθλητισμός αποτελεί βασική πτυχή της ζωής των εφήβων, η πρόληψη της αθλητικής βίας και η ανάπτυξη φίλαθλου πνεύματος είναι άμεσα συνδεδεμένα με την αγωγή και την κοινωνικοποίηση των νέων και χρειάζεται να χρηματοδοτηθούν από την κοινωνία.

Ως ένα από τα κορυφαία τμήματα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού παγκοσμίως με βάση τις διεθνείς κατατάξεις, γνωρίζουμε τον κρίσιμο ρόλο της έρευνας, εκπαίδευσης και των τεκμηριωμένων παρεμβάσεων στην μείωση της οπαδικής βίας και στην ανάπτυξη φίλαθλου πνεύματος. Γνωρίζουμε επίσης ότι για να υπάρξουν αλλαγές χρειάζονται πολύχρονες επιστημονικά τεκμηριωμένες πολιτικές και παρεμβάσεις, ιδιαίτερα για την αλλαγή της κουλτούρας των ομάδων και για την ανάπτυξη υγιούς φίλαθλου πνεύματος. Καλούμε την πολιτεία (κυβέρνηση, κοινοβούλιο, περιφέρειες και τοπική αυτοδιοίκηση), τις διοικήσεις των ομάδων και των ΜΜΕ, να αναπτύξουν μακρόχρονη σχέση συνεργασίας με τα

πανεπιστήμια, αναπτύσσοντας κοινούς θεσμούς και εργαλεία που θα στηρίζονται σε αμιγώς επιστημονικά και αυστηρά αξιοκρατικά κριτήρια.

Συγκεκριμένα προτείνουμε:

Να δημιουργηθεί ταμείο μόνιμης χρηματοδότησης καινοτόμων ερευνών, τεκμηριωμένων παρεμβάσεων και εκπαίδευσης για την πρόληψη της βίας και την ανάπτυξη φίλαθλου πνεύματος. **Στο πλαίσιο του φίλαθλου πνεύματος και φίλαθλων συμπεριφορών να ενταχθεί και η προαγωγή της άθλησης των νέων, που είναι ιδιαίτερα χαμηλή στη χώρα μας και τραγικά χαμηλή στα κορίτσια και στα παιδιά χαμηλών κοινωνικο-οικονομικών τάξεων, ενώ ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας προτείνει τουλάχιστον επτά ώρες άθληση την εβδομάδα.** Οι πόροι του ταμείου να προέλθουν από το 1% των εσόδων των ομάδων και πολλαπλάσιο ποσοστό από την πολιτεία. Το ταμείο να προκηρύσσει ανταγωνιστικά έργα βασικής έρευνας, τεκμηριωμένων παρεμβάσεων και εκπαίδευσης για πρόληψη της βίας και για προαγωγή του φίλαθλου πνεύματος και αθλητικής συμμετοχής. Τα έργα ν' απευθύνονται σε επιστημονικές ομάδες, ανεξάρτητους επιστήμονες (υποψήφιους διδάκτορες και μεταδιδάκτορες), εκπαιδευτικούς, προπονητές αλλά και δημοσιογράφους που θα συνεργάζονται με ομάδες και φορείς εκπαίδευσης.

Σε επόμενα στάδια, οι καλύτεροι ερευνητές, επιστήμονες και εκπαιδευτικοί που θα αξιολογούνται με βάση τα αποτελέσματα της δουλειάς τους, να στελεχώνουν διαφορετικούς θεσμούς παρατηρητηρίου και πολιτικής σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για πρόληψη της βίας και ανάπτυξη φίλαθλου πνεύματος.

Ως άμεση παρέμβαση που αποσκοπεί στην **ανάδειξη του κοινού φίλαθλου πνεύματος ως υπέρτερη αξία από την ταυτότητα της κάθε ομάδας**, σε κάθε γήπεδο κάθε ομάδας, μία θύρα να πάρει την ονομασία του τελευταίου ανθρώπου που φονεύθηκε από οπαδική βία, θύρα «Άλκη Καμπανού», όπου και ν' αναρτηθεί πλάκα με τα ονόματα όλων των άλλων νεκρών λόγω οπαδικής βίας. Η θύρα «Άλκη Καμπανού» να είναι ο τόπος αναστοχασμού, απ' όπου θα ξεκινούν όλες οι παρεμβάσεις για αλλαγή της οπαδικής κουλτούρας και προαγωγής φίλαθλου πνεύματος σε κάθε ομάδα.

Καλούμε την πολιτεία να καλέσει άμεσα τους Κοσμήτορες των Σχολών Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού για να συζητήσουν τα παραπάνω καθώς και το ευρύτερο πλαίσιο πρόληψης της οπαδικής βίας και προαγωγής φίλαθλων συμπεριφορών.